

KOMENSKÉHO MRAVOUCNÉ DESÁTERO.

STIHEJ CTNOSTI, VYHYBEJ SE NEPRAVOSTEM!

I. Nevypravuj všeho, co víš;
nevěř všemu, čeho se doslycháš; nežádej všeho, co vidíš;
nečiň všeho, co můžeš, než toliko, co jsi povinen:
a budeš opatrný.

II. Buď skromný, ne nestydatý,
mlčelivý, nikoli mluvňý!
Když kdo mluví, mlč;

když tobě co praví, poslouvej;
když tobě co poroučí, buď mu po vůli!

III. Ke všem buď vlídný, k nikomu úlisný,
vystříhej se pochlebovatí!

IV. Buď dále nadto spravedliv!
Nežádej ničeho cizího, nic sobě neosobuj!

V. Máš býti také udatný, ku pracem
čilý, zanechej prázdňě lenochům!

VI. Štěstěna bývá nestálá,
přináší rozdílné případy, často smutné.
A ty snáš trpělivý člověk, choulostivý
vzdychá, pláče a kvílí.

VII. Buď i dobrořivý a milosrdný!
Kdo tebe oč žádá, dej mu, máš-li;
bidnému pomáhej, můžeš-li!

VIII. Urazil-li tě kdo, promiň mu vinu!
Ublížil-lis ty komu, ukoj a ukroť jej!
Krásno jest tlumiti zlost, odpouštěti vinníku
a promijeti odprošujícímu.

IX. Nezáviděj nikomu, přej všem,
vděk se čiň, komukoli můžeš, a
zalíbíš se všem dobrým lidem.

X. Mluv vždy pravdu, nechtěj lháti!

Komenského zásada:

Kdo prospívá v umění
a neprospívá v mravech,
více neprospívá nežli prospívá.

V letech 1614-16 v Přerově správce školy, 1616-18 kněz a kazatel,
1618-22 ve Fulneku správce školy, 1622-28 v Čechách života hájí,
1628-41 v Lešně českým bratřím slouží, o gymnasiu se stará,
1641 a 1642 v Londýně a Švéděch snaží se o vědu a školy.

Komenského heslo vyučovatelské:

Všechny věci samy ze sebe
plyňtež,
vzdstuplž nás!!! od věcí!

1642-48 v Elbingu pilně spisuje, 1648-50 v Lešně jako
biskup Jednotu Bratrskou spravuje, 1650-54 v Blatném
Połoku nové školy zřizuje, 1654-56 zase v Lešně o Jednotu
pečuje, 1656-70 v Amsterdamě spisy vydává a učí.